

לפידים, קפצו ידים רפות ברפידים: צורר אסף כל אספסוף, פושע סביבות מחנם אסוף, עלות פעמימו ממצולות סוף, ספר לקמלם בקנה וסוף: גדר ויעף שלש פעמים, מחזור בניני רפות. כמו ולא תקפוץ את

ידך (דברים טו, ז), כלומר סתמו ידיהם להיות רפות מקבלת התורה כשבאו לרפידים. דאמר מר (סנהדרין קו) למה נקרא שמו רפידים? שרפו ידיהם מן התורה. לפיכך 'ויבא עמלק', שאין השונא בא אלא על רפיון ידים מן התורה (תנחומא בשלח כה). ועל אותו עון אסף צורר כל אספסוף. דתניא במכילתא (מסכתא דעמלק פרשה א) ר' יוסי בן חלפתא אומר 'ויבא עמלק' - שבא בעצה, שכינס כל האומות ואמר להם בואו וסייעוני עם ישראל. אמרו: פרעה וחילו טבעו ואנו איך נעמוד כנגדך? אמר להם אתן לכם עצה מה תעשו: עמדו מנגד, זהו שאמר הכתוב (עובדיה א, יא) ביום עמדך מנגד. אם ינצחוני ברחו לכם, ואם אנצחם סייעוני. פושע עמלק. סביבות מחנם אסוף. נתאסף סביב מחנה ישראל להרוג היוצאין מן הענן. ופושע מבטן קורא לך (ישעיה מח, ח) נדרש בפסיקתא (רבתי פי"ב זכור) על עמלק והמן שיצא מחלציו. אי נמי פושע זה שבט דן העובד ע"ז והוא מאסף לכל המחנות, חונים סביב למחנה חוץ לענן, ועליהם בא השונא. דאמרין (ספרי דברים רצו) ויזנב הנחשלים מלמד שלא היה הורג אלא בני אדם שנמנעו מדרכי המקום ונחשלו מתוך כנפי הענן. עלות פעמימו ממצולות סוף. כשעלו רגליהם מן הים אז מיהר והקדים. סיבר. העלה בדעתו. לקמלם ולהכריתם בקנה וסוף^ה. כדאמרין בתנחומא בפרשת זכור (כי תצא ט) למה היה עמלק דומה? לזכוב שהוא להוט אחר המכה, כך היה עמלק להוט אחר ישראל ככלב. כשיצאו ממצרים שמע שנגאלין, בא להם על הים, והזכיר עליו משה שם המפורש, מיד נבהל. שנאמר (שמות טו, טו) אז נבהלו אלופי אדום. נודד. נדד ממקומו. ויעף. כמו נתייעף ונתייעע על כך. שלש פעמים. אחת במצרים, כדתניא במכילתא (בשלח, מס' דוהי פ"א) ויגד למלך מצרים, מי הגיד לו? האי קנטירין שלו, ויש אומרים עמלק היה להגיד לו. אמר^ו: פרעה מקדם ואני מאחור, אין מנוס^ו. ואחת בעלייתן מן הים - ויזנב בך (דברים כה, יח). ואחת ברפידים - ויחלוש יהושע (שמות יז, יג). הרי ג' פעמים שנתגרה בהם באותו הפרק, כך מפרשן הפייט ונוקב שמותן הלאה^ה. וההיא דוישמע הכנעני מלך ערד (במדבר כא, א) דהיינו עמלק שעשה עצמו כנעני^ה לא קחשיב, ובסוף ארבעים דמדבר היה תכף לכניסתו לארץ. ר' משולם פירש: שלש פעמים נזדווג עמלק לישראל. אחת ברפידים, ואחת במרגלים - [וירד העמלקי וגו'] ויכום [ויכתום] עד [ה]חרמה (במדבר יד, מה). ואחת בערד יושב הנגב שכן נאמר בו (במדבר יג, כט) עמלק יושב בארץ הנגב. ולא היא, שכן הולך ומפרש הן ג', סתם ואחר כך פירש. ואף באזרח בט חוץ^ה ייסד הפייט 'עד הנם בָּחָם אֶץ לְהִלָּחֵם^ה, ובסוף הָאֲחָם, ופה בָּחָם נִלָּחֵם^ה. מחזור בניני

ח, ז). ושכח בלשון הראשונים שנוקטים עירוב שני פסוקים, כמו לעיל גבי 'ואתנה צאני'. מד. ונתפרש פסוק זה על עלייתו של משה למרום לקבל התורה, עיין רש"י שם, שבת דף פט., שמו"ר כח א, ספרי דברים פיסקא מט, ועוד הרבה. מה. הפייטן נוקט כעין לשון הנביא 'קנה וסוף קמלו' (ישעיה יט, ו). מו. עמלק לעצמו. מז. לישראל, ויפלו בידו. מח. באותיות ה-ד-ג. מט. עיין רש"י שם. נ. הפיוט הקלירי לחזרת הש"ץ של פורים, בברכת מכניע זדים. נא. כלומר: עוד הם במצרים - ועמלק כבר אץ להלחם בהם [ובכ"י פרמא: להאליחם, היינו לבזותם ולהמאים אותם, כמו 'נתעב ונאלח' (איוב טו, טז)]. נב. כלומר, בים סוף הזדווג להם [האחם - לשון התחברות], ופה נלחם כבר